

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku H. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o emeryturę i odsetki,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 28 lutego 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 października 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - kasa Sądu Apelacyjnego w [...] - na rzecz adwokata P. S. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację H. H. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 2 kwietnia 2014 r., mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. z dnia 13 lipca 2010 r. o tyle, że przy obliczeniu wysokości emerytury od dnia 1 stycznia 2006 r. uwzględniono 25 lat, 4 miesiące okresów składkowych. Nadto Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje z dnia 13 lipca 2010 r. oraz z dnia 23 grudnia 2010 r. w ten sposób, że przyznał odwołującej prawo do wypłaty odsetek

od emerytury należnej za okres od 1 stycznia 2006 r. do 31 maja 2008 r., po umniejszeniu o należne za ten czas: zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenie zdrowotne, potrącenia na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie; w pozostałym zakresie odwołania oddalił.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 k.p.c.). Sąd Okręgowy nie popełnił także żadnych uchybień w zakresie ustalonych faktów, dlatego też Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznał je za własne.

Sąd Apelacyjny wskazał, że w przedmiotowym postępowaniu rozpoznawane są odwołania H. H. od trzech decyzji:

1) od decyzji z dnia 13 lipca 2010 r., którą to decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał odwołującej z urzędu prawo do emerytury od dnia 1 stycznia 2006 r., a w załączniku wskazał sposób wyliczenia należnej emerytury, jak i wysokość kwoty należnej do spłaty za okres od 1 czerwca 2006 r. do 31 lipca 2010 r.

2) od decyzji z dnia 13 lipca 2010 r., którą organ rentowy odmówił odwołującej prawa do odsetek za okres od dnia 1 stycznia 2006 r. do dnia wypłaty z tytułu emerytury przyznanej z urzędu.

3) od decyzji z dnia 23 grudnia 2011 r., którą organ rentowy odmówił odwołującej prawa do odsetek od kwoty 40.819,73 zł za okres od 1 października 2006 r. do 27 lipca 2010 r. (należność brutto z tytułu emerytury z urzędu) oraz od kwoty 33.454,13 zł za okres od 1 października 1997 r. do 2 listopada 2010 r. (należność netto z tytułu renty z tytułu niezdolności do pracy).

Sąd Okręgowy zmienił wskazane powyżej decyzje o tyle, że przyznał odwołującej prawo do wypłaty odsetek od emerytury należnej za okres od 1 stycznia 2006 r. do 31 maja 2008 r. po umniejszeniu o należne za ten czas zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia zdrowotne, potrącenia na Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w P..

Sąd Okręgowy nie uwzględnił zatem żądania odwołującej o przyznanie jej odsetek od kwot brutto ustalonych z tytułu należności przyznanych jej z tytułu

emerytury z urzędu i renty z tytułu niezdolności do pracy, a także uznał, iż niezasadne jest żądanie odwołującej o wypłatę odsetek za okres od 1 października 1997 r. do 2 listopada 2010 r. (należność z tytułu niezdolności do pracy). Sąd Okręgowy jedynie częściowo uwzględnił żądanie odwołującej o wypłatę odsetek od 1 października 2006 r. do 27 lipca 2010 r. (należność z tytułu emerytury z urzędu), w pozostałym zakresie oddalił odwołanie H. H.. Apelująca nie kwestionowała dokonanych przez Sąd Okręgowy zmian w zaskarżonych decyzjach i tym samym stały się one prawomocne.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie było podstaw do przyjęcia, iż organ rentowy w okresie od 1 czerwca 2008 r. do 31 lipca 2010 r. pozostawał w zwłoce z wypłatą emerytury odwołującej. Organ rentowy nie pozostawał także w zwłoce i nie nastąpiło opóźnienie w wypłacie świadczenia rentowego z tytułu renty związanej z niezdolnością do pracy. Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy zostało przyznane odwołującej wyrokiem z dnia 23 listopada 2005 r., wydanym przez Sąd Okręgowy w P..

Zaprobowane przez Sąd Apelacyjny ustalenia faktyczne oznaczają, że niezasadne jest żądanie odwołującej o wypłatę odsetek od renty za okres od 1 października 1997 r. do 31 grudnia 2005 r.

Skargę kasacyjną w imieniu wnioskodawczyni wniósł jej pełnomocnik z urzędu, zaskarżając wyrok w całości, podnosząc naruszenie: 1) prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przez sporządzenie przez Sąd Apelacyjny uzasadnienia wyroku nie odpowiadającego wymaganiom, jakie stawia przywołany przepis oraz art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w P. , przy bardzo powierzchownej ocenie dowodów; 2) prawa materialnego, tj. art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną jego wykładnię, co doprowadziło do nieuwzględnienia roszczenia wnioskodawczyni.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący odwołał się do podstawy wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W ocenie skarżącego jej przedmiot sprowadza się do dokonania błędnej wykładni prawa materialnego i tym samym do rażącego naruszenia prawa w postaci art. 118 ust. 1a ustawy o

emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Mając powyższe na uwadze skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] w całości, jak również poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w P. VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 kwietnia 2014 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczym zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie może zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż argumentacja złożonego w tej kwestii wniosku nie przekonuje o oczywistej zasadności wniesionego środka zaskarżenia (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Niewątpliwie wymogiem formalnym skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymieniona powinność ma na celu uruchomienie instytucji „przedsądu”, czyli posiedzenia w gestii przyjęcia albo odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej. Zatem na tym etapie weryfikacji podlegają jedynie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 – 4 k.p.c. Nie chodzi też o formalne powołanie się na wybraną podstawę, lecz o jej jurydyczne uzasadnienie. Stąd skarżący jest zobowiązany do przedstawienia wywodu prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Jednak o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r.,

IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 611/14, Legalis nr 1430479; z dnia 27 października 2016 r., III CSK/16, LEX nr 2156603).

Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531).

Opisane wyżej komponenty nie zostały zawarte we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. O ile skarżący zdaje sobie sprawę z wymagań wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, o tyle jego usadowienie w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie przekonuje w płaszczyźnie oczywistego naruszenia prawa. Wybór normy prawnej, która zdaniem skarżącego uzasadnia złożenie skargi, jest następstwem ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych. Te ostatnie wiążą Sąd Najwyższy (art. 398³ § 3 k.p.c.) i nie mogą być zwalczane przez odwoływanie się do przepisów prawa materialnego. Wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nie może być interpretowane od konkretnych zachowań ubezpieczonej. Z ustaleń Sądów *a meriti* wynika, że ubezpieczona złożyła wniosek o zawieszenie emerytury. Z tego względu zasadnie Sądy doszły do przekonania, że organ rentowy nie pozostawał w opóźnieniu względem ubezpieczonej. Szczegółowe w tej mierze wyjaśnienia zawiera pisemne uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia. Postawa skarżącej negująca sposób obliczenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego, sprowadzająca się do odmowy przyjmowania przesyłanych jej należności w żaden sposób nie prowadzi do wniosku, że *ad casum* doszło do oczywistego naruszenia prawa, które uzasadnia żądanie wypłaty odsetek od emerytury. Także w płaszczyźnie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy nie można doszukać się zasadności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W tym wypadku także decydujące są

okoliczności faktyczne (np. zaniechanie złożenia zaświadczenia o stanie zdrowia, mimo wezwania pozwanego). Jak wiadomo podstawową przesłanką orzecniczą w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy jest ocena stanu zdrowia osoby ubiegającej się o przyznanie rentowego. Stąd nie można mówić o zaniedbaniu po stronie organu rentowego, skoro po ustaleniu prawa do świadczenia przystąpił do wypłaty, jednakże i tym razem ubezpieczona odmówiła jego przyjęcia. W takim razie zachowanie ubezpieczonego, w perspektywie wykładni art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie przekonuje o oczywistym naruszeniu prawa materialnego. Z tych względów skarga kasacyjna nie może być przyjęta. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, która weryfikuje ponownie prawidłowość ustalonych faktów, lecz rozpoznaje skargi, które z uwagi na pierwiastek interesu publicznego przyczynią się równocześnie do rozwoju prawa.

Z tych względów orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach udzielonej wnioskodawczyni pomocy prawnej rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).